

Alle hens aan dek voor verantwoord begrotingsbeleid

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom

Itinera Institute

Vandaag maakt de goegemeente zich druk over de vertoning van de minister van de pensioenen in de Senaat. Het was inderdaad geen mooi zicht en het versterkt het vertrouwen van de mensen in hun financiële veiligheid op hun oude dag alleszins niet. Als er echter in Vlaanderen een consensus bestaat over het verwerpelijk karakter van dat incident, waarom zien we dan niet meer acties om onze oude dag veilig te stellen? Er leeft blijkbaar in dit land een sfeertje dat als volgt beschreven kan worden: "de situatie is hopeloos maar niet ernstig". Als dat inderdaad het huidige klimaat goed weergeeft dan is het essentieel dat er iemand de goegemeente wakker schudt: de situatie is immers bloedernstig. Reeds voor de crisis was het zo dat een kind dat vandaag geboren wordt gemiddeld 60.000 euro meer zal moeten bijdragen aan de overheid dan het ontvangt over zijn levensloop. Dergelijke onevenwichten tussen de generaties kunnen we niet nog verder laten oplopen: we kunnen toch niet blijven potverteren op de kap van de toekomstige generaties?

We hebben het voorbije decennium weer eens aangetoond dat in dit land het blijkbaar onmogelijk is om in goede economische jaren begrotingsoverschotten te boeken en dus verder te kijken dan onze neus lang is. De capaciteit om in dit land lange termijnuitdagingen het hoofd te bieden lijkt erg klein te zijn. Vandaar dat het misschien enkel realistisch is beterschap te verwachten als er externe druk bestaat om de noodzakelijke aanpassingen door te voeren. Voor een stuk komt die druk er op dit moment doordat de financiële markten extra risicopremies eisen van landen met een geloofwaardigheidsprobleem op het vlak van de openbare financiën. Terwijl

Griekenland voor de crisis tien basispunten (0,1 procent) meer diende te betalen op overheidsobligaties is dat gestegen tot 180 basispunten op dit moment. Deze marktdiscipline is meer dan welkom om overheden aan te zetten hun financiële huishouden op orde te zetten. Anderzijds is de evolutie van de rente op zich een potentieel explosief gegeven. Als blijkt dat de middelen die de overheden in de hele wereld extra behoeven omwille van de crisisuitgaven de geldmarkt onder druk

zetten dan is het niet onmogelijk dat de tijd van het bijna gratis geld voorbij is.

In de Verenigde Staten circuleren prognoses van het Witte Huis dat de rentebetalingen op overheidsschuld meer dan kunnen verdrievoudigen van één tot drie procent van het bbp. Leg maar uit aan de belastingbetaler dat zijn belastingen niet dienen voor huidige

noden maar voor rentebetalingen op excessieve uitgaven uit het verleden! Op die manier brengen rentebetalingen (in ons land momenteel 13 miljard euro) een zogenaamd koekoekseffect te weeg

waardoor nuttige uitgaven worden verdrongen door overdrachten aan bezitters van schuldtitels. Onze armlastige overheid is voor een nefaste renteontwikkeling extra kwetsbaar omdat ze niet enkel het begrotingstekort van 20 miljard euro moet financieren op de financiële markt, maar in 2010 moeten we ook 26 miljard aan oude schuld herfinancieren.

Een lichtpuntje bij dit alles is dat de budgettaire waakhond in dit land, de Hoge Raad voor Financiën ook wakker is geworden en nu verlangt dat het begrotingstekort reeds in 2012 teruggedrongen wordt tot 3 procent. Blijkbaar heeft het in deze adviesraad de voorbije weken gestormd omdat er niet bij iedereen de bereidheid bestond

Het Itinera Institute

bepleitte reeds

in september van

vorig jaar dat de

overheid ambitieuzer

diende te zijn in de

begrotingsdoelstellingen.

niet bij iedereen de bereidheid bestond om de overheid een iets ambitieuzer begrotingstraject op te leggen. 2011 is immers een verkiezingsjaar en om dan 3,9 miljard euro te besparen is niet direct populair. Goede politici kunnen zich echter net onderscheiden door de bevolking te overtuigen dat deze extra inspanningen het algemeen belang bevorderen. De bewering van Albert Einstein dat samengestelde rente ("rente op rente") de sterkste kracht in ons universum is, impliceert immers dat door tegen 2015 een extra inspanning te verrichten de schuldgraad meer dan proportioneel kan zakken.

Het Itinera Institute bepleitte reeds in september van vorig jaar dat de overheid ambitieuzer diende te zijn in zijn

begrotingsdoelstellingen. Dat nu ook de Hoge Raad van Financiën de overheid hiertoe aanmaant, is een opsteker voor iedereen die de strijd voor het vrijwaren van de essentie van ons sociale model nauw aan het hart ligt. De vergrijzing is immers zo goed als niet voorbereid, noch budgettair (Zilverfonds), noch in tewerkstellingsbeleid (Generatiepact). Staan we er wel voldoende bij stil dat de financiële crisis misschien een kostprijs heeft van 6% van het bruto binnenlands product (bbp) maar dat die kost éénmalig is terwijl de vergrijzing ons vanaf een bepaald moment elk jaar opnieuw (recurrent dus) 6% van het bbp gaat kosten?

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org